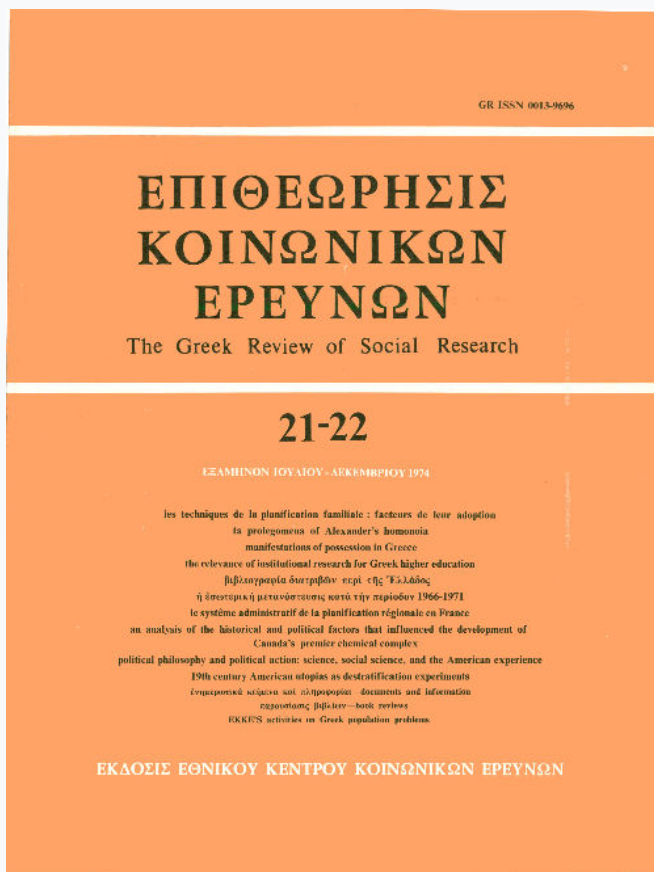

The Greek Review of Social Research

Vol 21 (1974)

21-22

**Grossin William, Η εργασία και ο χρόνος
(Ωράριον, Διάρκεια, Ρυθμός)**

Γιαννάκης Γκριτζαλής

doi: [10.12681/grsr.238](https://doi.org/10.12681/grsr.238)

Copyright © 1974, Γιαννάκης Γκριτζαλής

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Γκριτζαλής Γ. (1974). Grossin William, Η εργασία και ο χρόνος (Ωράριον, Διάρκεια, Ρυθμός). *The Greek Review of Social Research*, 21, 297–298. <https://doi.org/10.12681/grsr.238>

«προϋπήρχαν του ναζισμού» και ως εκ τούτου «δέν ήταν σφωβιστικά», θά πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ο ρατσισμός και ο σφωβισμός, χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ναζισμού, δέν είναι χιτλερική ανακάλυψη. Ίδιαίτερα στην περίπτωση της Τουρκίας αυτό πολύ καλά τό γνωρίζουν κυρίως οί 'Αρμένιοι. Γι' αυτό θά μοῦ ἐπιτρέψῃ ο κ. Κιτσικίς νά παρατηρήσω ότι ο «Παντουρκισμός», ὅπως ἐξ ἄλλου και κάθε «Παν-δόγμα», είναι ἀναγκαστικά, μαζί με ὅλα τὰ ἄλλα, και ρατσιστικός και ἀπροκάλυπτα ἐπекτατικός. Γιατί ἄραγε ἡ τουρκική περίπτωση νά ἀποτελοῦσε ἐξαιρέση; Ἐπί πλέον οί φιλοгерμανικὲς τάσεις τῆς τουρκικῆς διπλωματίας και ο θαυμασμός τῶν Τούρκων γιά τὰ герμανικά πρότυπα ὀργανώσεως δέν ἐκδηλώνονται με τὴν ἐμφάνιση τοῦ ναζισμού. Οί Τούρκοι ὑπῆρξαν σύμμαχοι τῶν Γερμανῶν στόν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και ἡ ἐναρξη τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου βρήκε герμανικὲς στρατιωτικὲς ἀποστολὲς στήν Τουρκία και τουρκικά στρατιωτικά κλιμάκια στή Γερμανία, ποῦ ἐργάζονταν με σκοπὸ τὸν ἐκσυγχρονισμό και τὴν ὀργάνωση τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ.

δ) Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀξιολόγηση τοῦ ἔργου τοῦ Tekin Alp, ὁμοσπίτησε δέν συμφωνῶ με τὸν κ. Κιτσικί. Ἄν ὑπάρχουν ἀντιρρήσεις γιά τὴν περικοπή ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ Alp, τὸν ὅποιον ο κ. Κιτσικίς θεωρεῖ ὄργανο τῆς δικτικῆς προπαγάνδας και ἐπομένως προκατειλημμένο ἐναντίον τῶν Τούρκων, ἂν παρακαλέσω τὸν κ. συνάδελφο νά καταφύγῃ σὲ ἄλλη πηγή, τουρκική αὐτὴ τὴ σορά, στόν καθηγητὴ τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης Kemal Karpat (Turkey's politics), ὁ ὁποῖος ἀσφαλὸς δέν μπορεῖ νά κατηγορηθῇ γιά «ἀντιτουρκισμό».

Τέλος, θά ἤθελα νά προσθέσω ότι τὸ θέμα τοῦ τουρκικοῦ ἐθνικισμοῦ, ἐπειδὴ ἄπεται ἄμεσα ζωτικῶν προβλημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, είναι ἓνα θέμα ποῦ παρουσιάζει σοβαρὲς δυσκολίες στόν κάθε ἐρευνητὴ ποῦ θά θελήσῃ νά τὸ ἀναλύσῃ ἀντικειμενικά. Ἡ ὑπερβολικὴ μῖσος ἐννοια ὅπως τὸ ὑπερβολικὸ μέρος εὐκόλα καταλήγουν σὲ ὑποκειμενικὲς ἀξιολογήσεις και ἐσφαλμένα συμπεράσματα. Παραδέχομαι ότι ἡ ἡγεσία και τὸν δύο χωρῶν δέν μπόρεσε τὸν παρελθόν νά δημουρηγήσῃ τὸ κατάλληλο κλίμα συνεργασίας γιά τὴν ἐπίλυση κατὰ τρόπο εἰρηνικὸ τῶν τόσων προβλημάτων ποῦ ἀπασχόλησαν τὴς δύο χώρες. Ἡ ἑλληνική ἡγεσία φέρει φυσικά ἓνα μεγάλο μέρος τῆς εὐθύνης. Δέν εἶμαι ὅμως ἔτοιμος νά συμφωνήσω με ὅποιονδήποτε ἰσχυρισθῇ ότι ἡ τουρκική κυβέρνηση δέν ἐχρησιμοποίησε τὸν τουρκικὸ ἐθνικισμό, τῆς μορφῆς ποῦ φημι ὅτι ὄχι, γιά νά καίξῃ τὸ διπλωματικὸ της παιχνίδι στὶς δυσκόλες στιγμὲς τοῦ πολέμου και ἄργότερα σὸ θέμα τῶν Στενών και τῆς Κύπρου. Σὲ περιόδους κρίσεως είναι αὐτὸ τοῦ εἶδους ὁ ἐθνικισμός,

ἐξτρεμιστικός, ρατσιστικός, ἐπекτατικός, ποῦ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὴς κυβερνήσεις γιά τὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τους. Αὐτὸ βέβαια δέν είναι πάντα εὐκόλο, ὅπως ἀπέδειξε ἡ πρόσφατη ἑλληνική περίπτωση. Στὴν περίπτωση πάντως τῆς Τουρκίας, ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς χώρας αὐτῆς, μέχρι στιγμῆς τουλάχιστον, φαίνεται νά χρησιμοποιεῖ τὰ σύμβολα και τὴς ιδέες τοῦ τουρκικοῦ ἐθνικισμοῦ με ἐξαιρετικὴ μαεστρία, πρὸς ὄφελος φυσικά τοῦ τουρκικοῦ ἔθνους.

ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΤΕΡΛΕΗΣ, Ph. D.

'Επιστημονικὸς Συνεργάτης ΕΚΚΕ

*

Russel Bernard, *Ἀνθρωπολογικὰ Θέματα*, μετάφρασις ὑπὸ Ἄνης Μ. Στογιάνου, Ἄθῆναι: Ἐκδόσεις Α. Καραβία, 1971, σ. 68.

Τὸ μικρὸν αὐτὸ βιβλίον περιλαμβάνει μίαν σειράν διαλέξεων αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν ὑπὸ τὸν συγγραφέως, καθηγητὴ τῆς Ἀνθρωπολογίας, εἰς τοὺς φοιτητὰς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης και Πατρῶν.

Ἡ σύνθεσις τοῦ ἀκροατήριου, ἀποτελοῦμενο ἐκ σπουδαστῶν τῆς Βιολογίας κυρίως, ἐπηρέασε προφανῶς τὸ περιεχόμενον τῶν διαλέξεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν φυσικὴν ἰδίαν ἀνθρωπολογίαν.

Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων κεφαλαίων. Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον «Ἐισαγωγὴ εἰς τὴν Ἀνθρωπολογίαν», ὁ συγγραφεὺς περιγράφει τὰ ὄρια τῆς κοινωνικῆς ἢ πολιτιστικῆς ἀνθρωπολογίας, τῆς ἀρχαιολογίας, τῆς γλωσσολογίας και τῆς φυσικῆς ἀνθρωπολογίας, τῶν τεσσάρων δηλαδὴ κλάδων τῆς Γενικῆς Ἀνθρωπολογίας, ἡ ὁποῖα ἔχει ὡς βασικὸν ἀντικείμενον μελέτης τὴν «κοιλοῦραν» ἐνὸς λαοῦ.

Εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον (2. Θέσις τοῦ Ἀνθρώπου εἰς τὴν Τάξιν τῶν Πρωτεύοντων, 3. Παλαιοντολογικὰ Δεδομένα τῆς Ἐξελίξεως τοῦ Ἀνθρώπου, 4. Περὶ Ἀνθρωπίνων Φυλῶν) ὁ συγγραφεὺς εἰσάγει τὸν ἀναγνώστην εἰς βασικά θέματα τῆς φυσικῆς ἀνθρωπολογίας, ἐκθέτων συγχρόνως μεθοδικῶς τὴν στροφὴν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἀνθρωπολόγων ἀπὸ τὴν βιολογικὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ πρῶτον «τοῦ διαλόγου μίαν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν και τὸν περιβάλλοντάς τῆς», δηλαδὴ τὴν «κοιλοῦραν».

Λόγῃ τῆς ἐμφάσεως ἡ ὁποῖα δίδεται εἰς τὴν φυσικὴν ἀνθρωπολογίαν, κλάδον ὁμοσπίτησε γνωστὸν εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινόν, τοῦτο ἐστερηθῆ τῆς εὐκαιρίας μίαν βαθύτερας γνωριμίας τῆς κοινωνικῆς ἢ πολιτιστικῆς ἀνθρωπολογίας,

δηλαδὴ μίαν ἐπιστήμης πολὺ γνωστῆς εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν και ἀμερικανικὸν χῶρον, ἀγνώστου ὅμως εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ πολιτισμικὴ ἀνθρωπολογία ἔχει ἀκαδημαϊκὴν ζωὴν ἐνὸς αἰῶνος περίπου. Προφανῶς ἐκ παραδρομῆς τοποθετεῖται, εἰς τὸ βιβλίον, ἡ γένεσις τῆς εἰς τὰ μέτα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος (σ. 19).

Ἡ ἀνθρωπολογία είναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐπιστήμη ἡ ὁποῖα ἐπιχειρεῖ νά ἐπίλυση τὰς δυσκολίας τῆς ἐννοιολογικῆς μεταφορᾶς ἐνὸς ὄρου ἀπὸ μίαν γλῶσσαν εἰς τὴν ἄλλην. Ἡ μεταφράστρια ἀντιμετώπισε τὸ πρόβλημα αὐτὸ με σχετικὴν ἐπιτυχίαν. Προβλήματα ὁμοσπίτησε ἐδημιούργησεν ἡ ἀπόδοσις τοῦ ὄρου culture διὰ τῆς λέξεως «κοιλοῦραν». Ἡ λέξις culture ἔχει διὰ τὸς ἀνθρωπολόγους σημασίαν διάφορον ἐκείνης ἡ ὁποῖα ἔγινε ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῶν κοινωνιολόγων-ὁπαδῶν τῆς θεωρίας τῆς μαζικῆς κοινωνίας. Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ἀπόδοσις τοῦ ὄρου culture διὰ τῆς λέξεως κοιλοῦρα ἀπηχεῖ κοινωνιολογικὰς και ἀνθρωπιστικὰς ἐννοίας. Ἡ χρησιμοποίησις ὁμοσ τῆς ἰδίας λέξεως διὰ τὴν ἀπόδοσιν καὶ τῆς ἀνθρωπολογικῆς ἐννοίας τῆς culture είναι δυνατόν νά προκαλέσῃ προβλήματα κατανοήσεως. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ λέξις «κοιλοῦραν» είναι ἀκατάλληλος διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ὄρου culture φαίνεται και ἐκ τούτου ἡ μεταφράστρια ἀναγκάζεται νά ἀποφασίῃ τὸ ἐπιθετικὸν cultural διὰ τῆς λέξεως «πολιτιστικός», δημουρούσθαι οὕτω συγχρυσιν εἰς τὸν μὴ εἰδικὸν ἀναγνώστην, ὁ ὁποῖος ἀδυνατεῖ νά κατανοήσῃ ότι ἡ λέξις «πολιτιστικός» χρησιμοποιεῖται ὡς ἐπιθετικὸν τὸ ὁμοσιατικὸν «κοιλοῦραν».

Ἐδὸ πρέπει νά σημειωθῇ ότι οὔτε τὸ ἐπιθετικὸν «πολιτιστικὴ», ὡς προδιοριστικὸν τῆς ἀνθρωπολογίας, ἀποδίδει ὀρθῶς τὴν ἐννοίαν cultural, δεδομένου ότι ἔχει ἐντόνον ἐννοιολογικὴν ἀπόχρωσιν ὀλοτικὴν τῆς ἰκανότητος πρὸς τὴ, ἡ ὁποῖα ἔλλειπει ἀπὸ τὸν ἀγγλικὸν ὄρον.

Ἐν πίσῃ περιπτώσει ἡ ὡς ἄνω ἐπιμελημένη ἐκδοσις ἀποτελεῖ σπουδαῖον βοήθημα ὄχι μόνον διὰ τὸν Ἑλληνα φοιτητὴν τῆς Βιολογίας ἀλλὰ και διὰ τὸν ἀναγνώστην με γενικά ἀνθρωπολογικά ἐνδιαφέροντα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΓΚΙΖΕΛΗΣ, Ph. D.

'Επιστημονικὸς Συνεργάτης ΕΚΚΕ

*

Grossin William, *Ἡ ἐργασία και ὁ χρόνος* (Ἐργάριον, Διάρκεια, Ρυθμός). Παρίσι, ἐκδ. «Ἀνθρωπος», 1969.

Ὁ W. Grossin, Καθηγητὴς τῆς Κοινωνιολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Nancy τῆς Γαλλίας, ἀσχολεῖται με θέματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐργασίαν και τὴν

κοινωνικὴν ἀλλαγὴν. Θεωρεῖται δὲ παγκοσμίως, ὡς ἕνας ἐκ τῶν πλέον εἰδικῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ χρόνου, τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἐλευθέρου χρόνου. Αἱ ποικίλα ἔρευνα, τὰς ὁποίας διεξήγαγεν ὡς τακτικὸς συνεργάτης τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν (CNRS) τὸν Παρίσιον, καθὼς καὶ ἡ ἐπὶ πολλὰ ἔτη στενὴ συνεργασία του μετὸν κορυφαίον κοινωνιολόγῃ τῆς ἐργασίας Pierre Naville, ὁ ὁποῖος καὶ προλογίζει τὸ βιβλίον του, ἐπιτρέπουν εἰς τὸν Grossin τὴν ἐξαγωγήν ἐπιστημονικῶν συμπερασμάτων ἐπὶ ἐνὸς πολυδύστατου καὶ ἐπικαίρου θέματος ὡς ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας.

Τὰ συμπεράσματα τοῦ Grossin προκύπτουν ἐκ τῆς ἐρεύνης τὴν ὁποίαν διεξήγαγεν εἰς ἐπιχειρήσεις ἀσχιολογιώμενας ἐν τῇ παραγωγῇ ἠλεκτρονικῶν συσκευῶν ἐπικοινωνίας, τῆς περιοχῆς τῶν Παρισίων. Κατ' ἄρχην ἡ ἔρευνα ἀναφέρεται εἰς συγκρίσεις ἐπὶ τῶν δεδομένων: διαφορά μετὰ διαικείας ἐργασίας καὶ ὄραριον ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων, χρόνος ἐργασίας τῶν γυναικῶν, τὸν ἀνὰ τέρον στελεχῶν καὶ τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ. Εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ περιγραφικὸν στάδιον ἀναφαινεται ἡ πλοκή τοῦ προβλήματος διαχωρισμὸς μετὰ διαικείας ἐργασίας καὶ ὄραριον καὶ ἡ ἀνάγκη καθορισμοῦ τῆς ἀλληλοεξαρτησῶς τῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τὰς εἰδικότητας τοῦ προσωπικοῦ.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαπιστώσεων, αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τῶν περιγραφικῶν δεδομένων, ὁ Grossin προβάλλει δύο ὑποθέσεις ὑπὸ μορφήν παραγῶντων, οἱ ὁποῖοι προφανῶς ἀλληλοσυνδέονται καὶ καθορίζουν τὴν διάρκειαν καὶ τὸ ὄραριον ἐργασίας. Οἱ μὲν ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν ἀπαιτησῶν τῆς παραγωγῆς, οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν «πίσεων» τοῦ προσωπικοῦ.

Ἡ πρώτη ἐκ τῶν ὑποθέσεων ἐπιβεβαιώνεται ποσοτικῶς διὰ τῆς ἐρεύνης, διὰ τῆς ὁποίας καταδεικνύεται ὅτι ὅσον μεγαλύτερα εἶναι ἡ ἐπιχειρήσις, τόσο στενωτέρα ἐξάρτησις ὑπάρχει μετὰ διαικείας ἐργασίας καὶ εἰδικότητων. Τὸ σύγχρονον ἐργαστάσιον ἀποτελεῖ ὀργανικὴν ἑνότητα καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἐργαζομένων ἐντὸς αὐτῆς ἐξέρχονται τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ γραφείου ἢ τοῦ ἐργαστηρίου, δεχόμενα ἐπιβάρσεις αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς διαδικασίας τῆς μακίχης παραγωγῆς. Ἐξ ὄυ καὶ ἡ ἀνάγκη «συγχρονισμού» τῆς ἐργασίας εἰς τὰς μεγάλας ὁμάδας παραγωγῆς, ἡ ὁποία βεβαίως ἔχει αἰ ἀποτελέσματα τὴν διακεκομμένην καὶ ἀσυγχρόνιστον ἐργασίαν τῶν μικρῶν ὁμάδων, ὡς τὸ βοηθητικὸ προσωπικόν, τῶν συντηρητῶν μηχανῶν, κλπ.

Ἡ δευτέρα ἐκ τῶν ὑποθέσεων ἡ ἀφορῶσα εἰς τὰς πίσεις τῶν ἐργαζομένων

— περισσότερο ποιοτικῆ τῆς πρώτης — κατέδειξε ὅτι οἱ ἐργοῦδοι ὑποχρῶνται συχνὰ ἐνόπιον πίσεων, ἐνίοτε ἀσυνείδητος, ἀν καὶ γνωρίζουν δι' ἕνας ὀρισμένους τύπος ὄραριον ἢ διαρκείας εἶναι ἀσυμβίβαστος μετὴν ἀπασχόλησιν μιᾶς ὀρισμένης ὁμάδος ἐργασίας καὶ μετὴν διαδικασίαν τῆς παραγωγῆς γενικώτερον.

Ἐνα μεγάλο μέρος τῆς ἐρεύνης εἶναι ἀφιερῶμενον εἰς τὴν ἐργασίαν διὰ τοῦ συστήματος τῶν διαδοχικῶν ὁμάδων (τῶν τριῶν 8). Θέμα ἐπίσης ἐπικαιρὸν, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τούτου αὐξάνει παραλλήλως πρὸς τὴν τεχνολογικὴν ἐξέλιξιν. Εἰς τὸ ἔρωτημα εἶναι κατὰ πόσον ἡ τεχνολογικὴ ἐξέλιξις παρασύρῃ τὴν ἐργασίαν διὰ διαδοχικῶν ὁμάδων, ὁ Grossin δίδει μιαν ἀπάντησιν σύνθετον καὶ περιγραπτικὴν. Διαπιστῶνται μὲν ὅτι τὸ ποσοστὸν τῶν ἐργαζομένων μετὸ τὸ σύστημα τῶν διαδοχικῶν ὁμάδων αὐξάνει συνεχῶς, χωρὶς νὰ ὑπάρξη, κατ' αὐτὸν, ἄμεσος σχέσις διαρκείας μετὰ αὐτῆς τῆς ἀξίσεως καὶ τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, ἀναγνωρίζει ὅμως, ὅτι ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος καὶ ἡ αὐτοματοποίηση ἐνισχύουν τὴν αὐξήσιν τοῦ ποσοστοῦ τῶν ἐργαζομένων εἰς διαδοχικὰς ὁμάδας μόνον δι' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα, θεωρῶν τὴν περίοδον ταύτην μεταβατικὴν, ὀφειλομένην κυρίως εἰς τὰς ὑπαρχούσας ἐλλείψεις τῆς αὐτοματοποιήσεως. Εἰς τὸ τελευταίον κεφάλαιον ὑπὸ τὸν τίτλον «Χρόνος τῶν μηχανῶν καὶ χρόνος τῶν ἀνθρώπων», ὁ Grossin ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ χρόνος ἐργασίας τῶν μηχανῶν ὑπερτερεῖ τοῦ χρόνου ἐργασίας τῶν ἀτόμων καὶ ἡ διαφορά αὕτη συνεχῶς αὐξάνει. Ἡ κλασματικὴ σχέση μετὰ διαικείας ἐργασίας τῶν μηχανῶν καὶ παραγωγικότητος μηχανῶν καὶ ἐργαζομένων—ὑπὸ τὴν προϋποθέσιν μιᾶς συνεχίζομένης τεχνολογικῆς ἐξελίξεως—δεικνύει ὅτι ὑπάρχει εὐχέρεια περαιτέρω μειώσεως τῆς διαρκείας ἐργασίας ἐντὸς ὀρισμένων ὁρίων ἐλαστικότητος ἐξαρτῶμενον ἐκ τῆς ζήτησεως τῆς παραγωγῆς.

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω ἡ ἐν λόγω ἔρευνα ἀσχιολεῖται μετὸ προβλήματα ἀφορῶντα εἰς τὸν ἐλεύθερον χρόνον, ὁ ὁποῖος συνεχῶς καὶ περισσότερο ἀσκει πίεσιν ἐπὶ τοῦ χρόνου ἐργασίας καὶ ἀποτελεῖ ἴσως τὸ βασικώτερον κίνητρον τῶν διεκδικήσεων τῶν ἐργαζομένων πρὸς μειώσιν τῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας καὶ ἐξορῶσιν ἐνὸς ὄραριον καλλίτοντος τὰς κοινωνικὰς τῶν ἀνάγκας. Ἐὰν ὁ ἐλεύθερος χρόνος πρέπει νὰ δίδεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ εἰκοσιεταίρου ἢ εἰς τὸ τέλος τῆς ἐβδομάδος ἢ τμηματικῶς κατὰ μῆνα ἢ τέλος πρὸς ἐπιμύκνυσιν τοῦ χρόνου τῶν ἐτησίων διακοπῶν, εἶναι θέματα τὰ ὁποῖα ἀκροθιγὸς ἐξετάζει εἰς τὴν ἐρευνᾶν του ὁ καθηγητῆς

Grossin, ἀλλὰ ἔχουν ἀποτελέσει ἀντικείμενον ἰδιαιτέρου ἐρευνῶν καὶ μελετῶν του.

Γενικῶς τὸ βιβλίον «Ἡ ἐργασία καὶ ὁ χρόνος» ἀποτελεῖ μιαν ἐργασίαν πλουσίαν εἰς στοιχεῖα θεωρητικῶς ἐμπειρωμένα καὶ ἐμπειρικῶς ἀποδεδειγμένα. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα στερούμεθα ἐρευνῶν αὐτοῦ τοῦ εἶδους, τὸ βιβλίον τοῦ Grossin θὰ ἦτο ἴσως χρήσιμον, ἀφ' ἐνὸς εἰς τοὺς λαμβάνοντας ἀποφάσεις ἀπὸ πλευρᾶς συμβουλευτικῆς, ἀφ' ἑτέρου εἰς τοὺς ἀσχιολογιώμενος μετὸ θέμα ἐπιστήμονας ἀπὸ πλευρᾶς μεθοδολογίας καὶ προβληματισμοῦ.

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΓΚΡΙΤΣΑΛΗΣ
Κοινωνιολόγος τῆς Ἐργασίας
Ἐπιστημονικὸς Συνεργάτης ΕΚΚΕ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

The Greek Review of Social
Research

εἰδικὸν τριμηνιαῖον περιοδικὸν
Ἐκδότης: Ἐθνικὸν Κέντρον
Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν (ΝΠΔΔ)
Σοφοκλέους 1, Ἀθήναι 122
Ἔτος 5ον. Τεύχος 21-22
Ἰούλιος - Δεκέμβριος 1974

ὑπεύθυνος τυπογραφείου Ἰ. Ὀρσανίδης
Θησείας 52-Π, Φάληρον
στοιχειοθεσία - ἐκτύπσις - βιβλιοθεσία
Ἐπαύλοφος Ε.Π.Ε.
Ζαλοκόστα 5, Ἀθήναι
ἐπιμέλεια ἐκδόσεως
Ἰγνερσία Ἐνημερώσεως ΕΚΚΕ

ΤΙΜΗ ΔΙΠΛΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 80
Double issue \$ 5

συνδρομαὶ ἑσπερικοῦ (4 τεύχη):
διὰ ἰδιώτας δρχ. 150,
διὰ σπουδαστὰς δρχ. 120,
διὰ νομικὰ πρόσωπα, τραπεζᾶς,
ὀργανισμοὺς δρχ. 300,
συνδρομὴ ἑξοστερικοῦ (4 τεύχη): \$ 12

ἡ ἀναδημοσίευσίς τῆς ὅλης ἢ τοῦ
περιοδικοῦ ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν
ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ συντάξεως
πέρας ἐκτύπωσος 26.2.1975

Τὰ ἐνωπόγραφα ἄρθρα ἐκφράζουν τὰς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων των.
Signed articles express only the views of their author.